

# Wstęp do literaturoznawstwa - opis przedmiotu

| Informacje ogólne   |                                                             |
|---------------------|-------------------------------------------------------------|
| Nazwa przedmiotu    | Wstęp do literaturoznawstwa                                 |
| Kod przedmiotu      | 09.2-WH-FRMP-WLIT-Ć-S14_pNadGen25HUM                        |
| Wydział             | <a href="#">Wydział Humanistyczny</a>                       |
| Kierunek            | Filologia / Filologia francuska z drugim językiem romańskim |
| Profil              | ogólnoakademicki                                            |
| Rodzaj studiów      | pierwszego stopnia z tyt. licencjata                        |
| Semestr rozpoczęcia | semestr zimowy 2018/2019                                    |

| Informacje o przedmiocie        |                                                                            |
|---------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|
| Semestr                         | 2                                                                          |
| Liczba punktów ECTS do zdobycia | 2                                                                          |
| Typ przedmiotu                  | obowiązkowy                                                                |
| Język nauczania                 | polski                                                                     |
| Sylabus opracował               | <ul style="list-style-type: none"><li>dr Ewa Tichoniuk-Wawrowicz</li></ul> |

| Formy zajęć |                                         |                                        |                                            |                                           |                     |
|-------------|-----------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------|---------------------|
| Forma zajęć | Liczba godzin w semestrze (stacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne) | Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne) | Forma zaliczenia    |
| Ćwiczenia   | 30                                      | 2                                      | -                                          | -                                         | Zaliczenie na ocenę |

## Cel przedmiotu

Nadrzędnym zadaniem przedmiotu jest wprowadzenie studentów w obszar podstawowych zagadnień literaturoznawczych: zapoznanie z aparatem pojęciowym, komponentami procesu literackiego i metodologią badań.

Przyswojenie bazowych pojęć z zakresu: stylistyki, wersyfikacji, genologii, struktur narratorskich, czasowoprzestrzennych i postaci ma umożliwić określenie cech formalnych utworu oraz ułatwić interpretację tekstu.

Prześledzenie podstawowych etapów rozwoju myśli literaturoznawczej oraz analiza wpływu danej metodologii na praktyki interpretacyjne ma, z kolei, na celu nie tylko przygotowanie do omawiania konkretnych dzieł literackich, ale także skłonienie do postrzegania literatury w sposób dynamiczny i interdyscyplinarny jako części szerszego dyskursu.

## Wymagania wstępne

Brak.

## Zakres tematyczny

- Nauka o literaturze: teoria literatury, historia literatury, krytyka literacka.
- Podstawy tworzenia tekstów:
  - Genologia i jej przedmiot: rodzaje i gatunki literackie; odmiany gatunkowe (podział ogólny, historyczny).
  - Wersologia i jej przedmiot. Rytm, rym, strofa. Systemy wersyfikacyjne (jamb, trochej, anapest, heksametr, pentametr).
  - Stylistyka, jej przedmiot, cele badań stylistycznych. Sfery wyborów stylistycznych: brzmieniowa, leksykalna, słowotwórcza, przekształceń semantycznych, składniowa. Stylizacja.
    - Trop a figura retoryczna. Środki stylistyczne: metafora, porównanie, przerzutnia, hiperbola, parafraza, personifikacja, onomatopeja, symbol, alegoria i inne.
    - Liryka: modele liryki; podmiot liryczny, właściwości stylu i kompozycji utworu lirycznego. Przykładowe gatunki: oda, elegia, hymn, pieśń ludowa, piosenka, ballada.
    - Epika: materiał fabularny – motywy, wątki, postaci, fabuła, akcja; czas (opowiadania i opowiadany) i przestrzeń; chronotop; sytuacja narracyjna: narrator i perspektywa narracji (funkcje i rodzaje). Topos, archetyp. Przykładowe gatunki: opowiadanie, nowela, powieść, bajka, parabola. Gatunki pogranicza – esej i eseistyka. Intryga powieściowa i jej modele. Narratologia Genette’a – główne terminy (fokalizacja, ekstra/auto/homodiegetyczny).
    - Dramat: literacka teoria dramatu, językowe formy podawcze dramatu i ich funkcje. Komedja i tragedia: cechy i środki wyrazu. Arystoteles (a PlatonØ sztuce poetyckiej), Horacy (mimesis, techne, katharsis, fatum, trwoga, patos, fabuła dramatyczna). Klasycyzm francuski (Kartezjusz, Pascal, Corneille, Racine; imitatio, decorum, sztuka jako realizacja konwencji). Dramat niesceniczny. Teatr nowożytny. Wielka Reforma Teatru.
    - Rozumienie tekstu: hermeneutyka. Autor i czytelnik – rodzaje. Kontrakt czytelniczy. Świadomość odniesień – problem kompetencji czytelniczych.
    - Dialogiczność, intertekstualność, transtekstualność (Bachtin, Kristeva, Nycz, Riffaterre, Bloom, Genette, Calvino, Borges).
    - Feminizm: socjopolityczny a akademicki, trzy „fale”. Kultura patriarchalna a nowy kontrakt płci. Pozytywna dyskryminacja. Ginokrytyka, arachnologia, écriture feminine, feminizm korporalny. Gender i Queer. Męskość i kobiecość jako kategorie naturalne i kulturowe. Simone de Beauvoir, Judith Butler, Hélène Cixous, Luce Irigaray i in.
    - Postmodernizm a ponowoczesność:
  - nurt francuski: Foucault, Derrida, Deleuze, Lyotard, Barthes, Guattari, Baudrillard, Lacan, Todorov i in.
  - nurt anglosaski: Rorty, Butler, Jameson, Klossowski, Vattimo, Bauman i in.
    - Wpływy (Kierkegaard, Nietzsche, Freud, Husserl, Heidegger, Lévi-Strauss).
    - Kultura jako tekst (Clifford Geertz). Supermarket kultury (Gordon Mathews). Płynna nowoczesność (Bauman).
    - Poststrukturalizm i posttekstualność. „Różnia” i dekonstrukcjonizm (Derrida, Barthes).
    - Postkolonializm (Said, Spivak). Centrum a peryferia. Hybrydyzacja i kreolizacja kultury. Orientalizm. Okcydentalizm. Zderzenie cywilizacji (Samuel Huntington).
    - Słabe myślenie (Gianni Vattimo). Literatura transgresji (Bataille). Teoria symulaków i hiperrzeczywistość (Baudrillard). Gramatologia, figura łącząca, schizoanaliza (Deleuze,

Guattari).

Mistyfikacja Sokala *Modne bzdury*.

## Metody kształcenia

Pogadanka, wykład konwersatoryjny, heureza, dyskusja, projekt (prezentacja multimedialna).

## Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

| Opis efektu                                                                                                                                                                                                                                                 | Symbole efektów                                                                         | Metody weryfikacji                                                                                                                             | Forma zajęć                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
| Zna podstawową terminologię i metodologię literaturoznawczą oraz posiada podstawową umiejętność posługiwania się pojęciami i paradygmatami badawczymi z zakresu literaturoznawstwa.                                                                         | <ul style="list-style-type: none"><li>KN1_W02</li><li>KN1_W03</li><li>KN1_U04</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta</li><li>projekt</li><li>test</li></ul>             | <ul style="list-style-type: none"><li>Ćwiczenia</li></ul> |
| Potrafi pozyskiwać informacje z różnych źródeł, analizować, oceniać, selekcjonować i wykorzystywać we właściwy sposób.                                                                                                                                      | <ul style="list-style-type: none"><li>KN1_U01</li></ul>                                 | <ul style="list-style-type: none"><li>obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta</li><li>odpowiedź ustna</li><li>projekt</li></ul>  | <ul style="list-style-type: none"><li>Ćwiczenia</li></ul> |
| Student dysponuje wiedzą o miejscu, znaczeniu i specyfice literaturoznawstwa w naukach humanistycznych.                                                                                                                                                     | <ul style="list-style-type: none"><li>KN1_W01</li></ul>                                 | <ul style="list-style-type: none"><li>obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta</li><li>odpowiedź ustna</li><li>projekt</li></ul>  | <ul style="list-style-type: none"><li>Ćwiczenia</li></ul> |
| Posiada podstawową wiedzę na temat metod krytycznej analizy i interpretacji tekstów (także obcojęzycznych) oraz potrafi przeprowadzić analizę tekstu z zastosowaniem podstawowych metod, uwzględniając przy tym kontekst społeczny i historyczno-kulturowy. | <ul style="list-style-type: none"><li>KN1_W08</li><li>KN1_U05</li></ul>                 | <ul style="list-style-type: none"><li>obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta</li><li>odpowiedź ustna</li><li>dyskusja</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>Ćwiczenia</li></ul> |
| Potrafi odróżniać i opisywać różne gatunki literackie i inne rodzaje tekstów.                                                                                                                                                                               | <ul style="list-style-type: none"><li>KN1_U06</li></ul>                                 | <ul style="list-style-type: none"><li>obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta</li><li>projekt</li><li>test</li></ul>             | <ul style="list-style-type: none"><li>Ćwiczenia</li></ul> |
| Potrafi pracować w grupie i kierować małym zespołem.                                                                                                                                                                                                        | <ul style="list-style-type: none"><li>KN1_K02</li><li>KN1_K03</li></ul>                 | <ul style="list-style-type: none"><li>projekt</li></ul>                                                                                        | <ul style="list-style-type: none"><li>Ćwiczenia</li></ul> |

## Warunki zaliczenia

Zaliczenie na ocenę: na podstawie obecności i aktywności na zajęciach (w tym prezentacja) oraz końcowego sprawdzianu wiedzy i umiejętności.

## Literatura podstawowa

- Jonathan Culler, *Teoria literatury*, Prószyński i S-ka, Warszawa 2002.
- Michał Głowiński, Teresa Kostkiewiczowa, Aleksandra Okopień-Sławińska, Janusz Sławiński, *Słownik terminów literackich*, Ossolineum, Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk 2000, wyd. III poszerzone i poprawione.
- Wybrane fragmenty dodatkowych tekstów.

## Literatura uzupełniająca

- Anna Burzyńska, Michał Paweł Markowski, *Teorie literatury XX wieku. Podręcznik*, Znak, Kraków 2006.
- Kulturowa teoria literatury. Główne pojęcia i problemy*, [red.] Michał Paweł Markowski, Ryszard Nycz, Universitas, Kraków 2012 (wyd. II).
- Kulturowa teoria literatury 2. Poetyki, problematyki, interpretacje*, [red.] Ryszard Nycz, Teresa Walas, Universitas, Kraków 2012.
- Zofia Mitosek, *Teorie badań literackich*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005 (wyd. V).
- Z teorii dzieła literackiego*, [red.] Marzenna Cyzman, Andrzej Stoff, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń 2003.

## Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Witold Kowalski (ostatnia modyfikacja: 12-05-2019 13:45)